

سەدر و پرسی سەرۆکایەتی حکومەتی داھاتووی عێراق

05-12-2020

نووسەرەکان

ناوەندی لیکۆلینەوێی رووداو

کورتە : لەگەڵ کۆتاییهاتنی شەری بچوکردنەوێی بازنەکانی هەلبژاردن بۆ ئاستی قەزا لەناو ئەنجومەنی نوینەران و چەسپاندنی، موقتەدا سەدر پرسی بەدەستھێنانی زۆرینە لە هەلبژاردن و بەدەستھێنانی سەرۆکایەتی حکومەتی داھاتووی عێراقی فریدایە ناو گۆرەپانی سیاسی و میدیایی عێراق

ياسين تها |

له گەل كۆتاييھاتنى شەپى بچوكردنەوھى بازنەكانى ھەلبۇزاردن بۇ ئاستى قەزا لەناو ئەنجومەنى نوپنەران و چەسپاندنى، موقتەدا سەدر پىرسى بەدەستەھىنانى زۆرىنەى لەھەلبۇزاردن و بەدەستەھىنانى سەرۇكايەتى ھۆكۈمەتى داھانوى عىراقى فېرېدايە ناو گۆرەپانى سىياسى و مېدىيىي عىراق^[1]. گەلۇ، پالئەرەكانى ئەم گوتارە تازەيەى سەدر چىن و لە بنەرەتدا خواستى بەدەستەوگرتنى ھۆكۈمەتى داھاتوو لەلەين سەدرەوھە تا چەند كۆردەنيە؟

راگەياندىنى پېشەختەى سەرگەوتن!

پېشېنى و خولياى موقتەدا سەدر بۇ بىردنەوھى زۆرىك لە كورسىيەكانى پەرلەمانى داھاتوو، لە ھەژمارى توپتەرى (صالح محمد العراقى) و لە زارى وەزىر و بەرپرسەكانىترى رەوتەكەيەوھە زياتر روونگراوئەتەوھە. بە گۆيرەى ئەوھەش، سەدرىيەكان لە پەرلەمانى داھاتوو بەتەماى بەدەستەھىنانى 10 كورسىن بە پالېشتى دەورەبەرى 0 ملىون دەنگ^[2]. ئەمەش لە پىروى تىۋرىيەوھە، زۆرىنەيەكى يەكلەيان بۇ پېكھىنانى ھۆكۈمەت بۇ دەستەبەر دەكات.

ھەندىك ئەم لىدوان و وروژاندنە پېشەختەى سەرگەوتن، بەنمايشىكى سىياسى سەدر سەيردەكەن و ھەندىكىترىش وەك رىكلامىكى پېشەختەى ھەلبۇزاردن دەيىبن^[3]. بەلام بە وردبەوونەوھە لەھەنگاۋەكانى ئەمدىيەى رېبەرى پەوتەكە؛ موقتەدا سەدر، دەردەكەوتت كە ھەلپەى سەدرىيەكان بۇ دەستگرتن بەسەر جومگە گىرنگەكانى عىراق شتىكى تازە نيە. ئەمەش لەساپەى ئەو ھاوكېشە سىياسىيە شلۇقەى كە دۇخى ولتەكەى پىدا گوزەر دەكات و خول لەدواى خول گۆرپانكارى كۆپرو خىرا دەھىننە پېشەوھە وەك: دوورخستنەوھى حىزبى دەعوە لە سەرۇكايەتى ھۆكۈمەت (2018)، ناچاركردنى عادل عەبدولمەھدى بە دەستلەكاركېشانەوھە (2019) و دواترىش دانانى مستەفا كازمى كە سەدر خۇى بە قسەكەرى يەكەم دەزانىت لە دانانى، چوونكە مستەفا كازمى ھىچ كورسىيەكى لە ئەنجومەنى نوپنەراندا نەبووھە^[4].

سەدر بۇ گەيشتن بەسەرۇكايەتى وەزىران چانس و دەرھەتى زۆرى ھەيە. ئەو پىيواپە خۇى و بنەمالەكەى قوربانى گەورەى دەستى بەعسن، بە وتەى خۇى شەپى ئەمەرىكىيە "داگىرەكەكانى" كىردووھە و شەپى داعشى كىردووھە و خاۋەنى ھىزى سەربازىيە (سرايا سلام). ھەرۋەھا پىيواپە كە شەپى بۇ چاكسازى كىردووھە و لە خۇپېشاندانەكانىش بەشدار بووھە. لەوانەش گىرنگىر، خاۋەنى بىكەبەكى جەماوهرى بەھىزە كە لە ھەلبۇزاردنەكاندا زۆرىنەى پى دەبەخىش^[5]. ياساى ھەلبۇزاردنى ئىستا كە عىراقى كىردووھە بە 83 بازنە، دەرھەتى زياتر دەدات بەو گىردبەوونەوھە و كۆمەلگا سەدرىيەنى لەبەغدا و شارەكانىتر ھەن، تا لەھەموو لايەنەكانىترى شىعە باشتر كەلك لەدەرھەتەكان وەرىگىرن. جەماوهرى لايەنەكانى دىكە پەرش و بىلاۋە و ۋەكوو ئەوھى سەدرىيەكان كۆراو نىن. بەگەرەنەوھە بۇ تۆمارى ھەلبۇزاردنەكانى رابردووش، رەوتى سەدر وەك جەماوهرىترىن تەوژمى ناو شىعە بەردەوام لەھەلكشاندا بووھە. بەجۆرىك، 30 كورسىيە لە يەكەم ھەلبۇزاردنى 2005 بەدەستەھىناۋە، كەچى لە 2010 دا كورسىيەكانى بەرز كىردووھەتەوھە بۇ 39 كورسىيە، لە 2014 دا گەيشتووھەتە 36 كورسىيە و لە 2018 دا لەرپىگى ھاوپەيماىنى سائىرون بە 54 كورسىيەوھە پلەى يەكەمى بەدەستەھىناۋە^[6].

جگە لە گىرەوكردن لەسەر ھەلبۇزاردن و چەكى (سرايا سلام)، سەدر ھەندى رىخۇشكەرى دىكەى كىردووھە بۇ كۆنترۆلكردنى دەسەلتا لەچەشنى: وەرگرتنى پۆستى ئەمىندارى گىشتى ئەنجومەنى وەزىران (حەمىد غزى)، دانانى جەعفەر سەدرى ئامۇزاي بە بالىۋزى عىراق لە نەدەن كە باۋەر وەھايە بۇ كىردنەوھى دەرگا دىپلۇماسىيە دەرەكەيەكانە بەرووى رەوتەكەى. ھەلبەت لەگەل ئەم چانس و خالە بەھىزانەشدا رىگى سەرۇكايەتى وەزىران بۇ سەدر تەخت و بى تەگەرە نيە، چوونكە پېشەھاتىكى وەھا، ھەوالىكى زۆر ناخۇش و شۇكھىنەر دەبىت بۇ رىكابەرەكانى سەدر و ھىزە شىعەكانى وەك نورى مالىكى، عەممار حەكىم. ئەمە جگە لە ھىزەكانىترى وەك عەساپى ئەھلى ھەق و ئەو گروپە وەلائيە ئىرانيانەى بەمدىيە دروست بوون و راستەوخۇ خۇيان بەدرىژكراۋە و ھەوادارى رابەرى بالاي شۇرشى ئىرانى دەزانن و لايان قورسە بچنە ژىرەباكەى سەدرەوھە. ئەمە جگە لە مەسەلەى ھەلوپىستى ھىزە ئىقلىمى و نىودەولتەيەكانى لەچەشنى ئەمەرىكا و ولتاتى كەنداو كە پېشېنەى باشيان لەگەل سەدردا نيە و ھىشتاش روون نيە كورد و سوننە و كەمايەتيەكانىترى چۆن مامەلە لەگەل ئەم ھەلپە سەدرىيەدا دەكەن، بەتايبەت كە سەدر لەبنەرەتەوھە دژى سىستىمى فېدرالى عىراق و كوردستانى بوونى كەركوك و رىفراندۆمى سەربەخۇبى (2017) بووھە و زۆر جارپىش خۇى لەسەرۋو رەخنە و گىفتوگۆۋە دەبىنىت و راۋبۇچوونە سىياسىيەكانى لەشېۋەى فەتۋادا بىلاۋدەكانەوھە.

بەر لەگەشتن بەسەرۆکایەتی وەزیران، سەدر لەکیشمەکیش و مەملانییەکی سەختدایە لەگەڵ ئەو خۆپیشاندەرانەى کە سەردەمیک ئەم پالپشتیان بوو. تەنانت خۆشى بە عاشقى "شۆرشى تشرین" ناساند^[7]، کەچی لەو بەدوا، بارگرزى نىوانیان گەيشته ناستى تۆمەت گۆرینەو و تەنانت کوشتنى خۆپیشاندەرانیشى بەدەستى لایەنگرانى سەدر^[8] تیکەوت. بەرلەوہى لەدوا ھەنگاودا سەدر بړیک پاشگەز بېتەو و بەپى مەرچ و بەندو باوى تاببەتى خۆى^[9] داواى ھاوپەيمانى بکات بۆ بەرەنگاربوونەوہى "گەندەلکاران"، ھەرۆھا بەھۆى ئەوہى ھەلبژاردنى داھاتوو. ئەگەر ساز بکړیت لە ٦ حوزەبرانى ٢٠٢١. بەدەسکەوت و بەرھەمى رەنجى خۆپیشاندەران لەقەلەم دەدریٹ و دروشمى سەدریش "پالپشتى چاکسازى" ییە، پىویستى بەخۆ یەکلایکردنەوہ لەگەڵ ئەو بنکە جەماوہرییە ھەیە. بەرلە بەرەنگاربوونەوہى رکاہرە سیاسییەکانى لە مەملانى پۆستى سەرۆکایەتى وەزیران، دەبى کیشەکانى لەگەڵ خۆپیشاندەران یەکلا بکاتەوہ. ئەم ھەنگاوە بۆ سەدر زۆر قورس و مەحالى نییە بەتاببەت زۆرجار سەدر لە ناوچەى خۆلەمیشیدا، ھەر لەبەر ئەمەش پى وتراوہ "پیاوى سوپرايز و خۆگونجاندن لەگەڵ دژبەکییەکان"^[10] ھەرۆھا ھەندىكى دیکە زیاتر رۆیشتوون و ناویان ناوہ "سەرۆكى دژبەکییەکان"^[11]، وەك ئامازەيەك بۆ ئەوہى لەسەر ھىچ شتىك ئۆقرە ناگړیت و ھەر لەم ميانەيەشدا بەدووور نازانړیت داوى خۆپیشاندەران ھەولنى رازیکردنى کورد و سوننە بدات.

[1] مقتدى السيد محمد الصدر (22 / 11 / 2020)، تغريدة على تويتر https://twitter.com/Mu_AlSadr/status/1330518719303462912/photo/1

[2] بغداد اليوم ( ) التيار الصدري يتحدث عن 3 أسباب تؤهله للفوز في الانتخابات المبكرة، <https://baghdadtoday.news/news/137786/%D8%A7%D9%84%D8%AA%D9%8A%D8%A7%D8%B1-%D8%A7%D9%84%D8%B5%D8%AF%D8%B1%D9%8A-%D9%8A%D8%AA%D8%AD%D8%AF%D8%AB-%D8%B9%D9%86-3>

[3] العراق اليوم (18 /11 /2020)، ائتلاف العبادي : تيار الصدر لن يحصل على 100 مقعد نيابي،
http://iraqtoday.com/ar/news/46515/%D8%A7%D8%A6%D8%AA%D9%84%D8%A7%D9%81-%D8%A7%D9%84%D8%B9%D8%A8%D8%A7%D8%AF%D9%8A_%D8%AA%D9%8A%D8%A7%D8%B1-%D8%A7%D9%84%D8%B5%D8%AF%D8%B1-%D9%84%D9%86-%D9%8A%D8%AD%D8%B5%D9%84-%D8%B9%D9%84%D9%89-100-%D9%85%D9%82%D8%B9%D8%AF-%D9%86%D9%8A%D8%A7%D8%A8%D9%8A?latest

[4] مقتدى السيد محمد الصدر (30 /11 /2020)، تغريدة على تويتر،
https://twitter.com/Mu_AISadr/status/1333470143503093761

[5] صالح محمد العراقي، تغريدة على تويتر (20 /11 /2020) https://twitter.com/salih_m_iraqi/status/1329845344763568130

[6] سى ان ان العربية، مصدر سابق؛ بى ب سى العربية (19/5/2018): تحالف الصدر يفوز بالانتخابات البرلمانية في العراق، موقع بي بي سي عربي، <https://www.bbc.com/arabic/middleeast-44178665>

[7] مقتدى السيد محمد الصدر (2/2/2020)، تغريدة على تويتر، مقتدى السيد محمد الصدر (2/2/2020)، تغريدة على تويتر، https://twitter.com/Mu_AISadr/status/1224026664063115267/photo/1

[8] الجزيرة نت، عشرات القتلى والجرحى بعد اقتحام أنصار الصدر لساحة الاعتصام بالنجف،
<https://www.aljazeera.net/news/politics/2020/2/5/%D8%A7%D9%84%D8%B9%D8%B1%D8%A7%D9%82-%D9%85%D8%B8%D8%A7%D9%87%D8%B1%D8%A7%D8%AA-%D8%A7%D9%84%D8%B5%D8%AF%D8%B1-%D8%A7%D9%84%D9%86%D8%AC%D9%81-%D9%82%D8%AA%D9%84%D9%89-%D8%AC%D8%B1%D8%AD%D9%89>

[9] مقتدى السيد محمد الصدر (30 /11 /2020)، تغريدة على تويتر،
https://twitter.com/Mu_AISadr/status/1333470143503093761

[10] حارث حسن (28/3/2008)، "التيار الصدري: بين الشعبوية والشعبوية"، مجلة الحوار المتمدن الإلكترونية، العدد 2234،
<http://www.ahewar.org/debat/show.art.asp?aid=129588&r=0>

[11] محيى الدين حسين (24/10/2017): مقتدى الصدر.. رجل المفاجآت والتكيف مع التناقضات!، <https://www.dw.com/ar/%D9%85%D9%82%D8%AA%D8%AF%D9%89>